

Implementatieplan Pijler 5

Uniform Mandaatbesluit Omgevingsdiensten

1. Aanleiding

Het Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH) is een samenwerkingsprogramma tussen het Rijk, de provincies, de gemeenten en de waterschappen.

In Pijler 5 staat de onafhankelijke uitvoering van VTH centraal. Eén van de concrete producten van Pijler 5 is het opstellen en implementeren van een uniform Modelmandaatbesluit. Dit Mandaatbesluit heeft als doel de bevoegdheden van de Omgevingsdiensten landelijk op uniforme wijze vorm te geven. Dit bevordert de rechtszekerheid en zorgt ervoor dat de Omgevingsdiensten hun taken efficiënt en effectief kunnen uitvoeren. De stuurgroep en het Bestuurlijk overleg hebben ingestemd met het modelmandaatbesluit.

Het doel van onderhavig implementatieplan is om de stappen te beschrijven die nodig zijn om het uniforme Modelmandaatbesluit succesvol te implementeren. Het plan dient als een routekaart voor de uitvoering en helpt om ervoor te zorgen dat het bevoegd gezag (de gemeenten en provincies), het uniforme Mandaatbesluit, -zo mogelijk voor 1 januari 2025- vaststelt.

2. Overzicht rollen, verantwoordelijkheden en doelgroep

De primaire doelgroep van dit implementatieplan is het bevoegde gezag, zijnde de provincies en gemeenten die de mandaten verlenen en daarnaast, als bevoegd gezag, het Mandaatbesluit vaststellen. De provincies en gemeenten zijn uiteindelijk zelf verantwoordelijk voor een succesvolle implementatie.

Ook de omgevingsdiensten behoren tot de primaire doelgroep. Dit gezien het belang dat de omgevingsdiensten hebben om te beschikken over een uniform en ruim mandaat van al hun deelnemers en hun centrale rol bij het implementeren en beheer van het Mandaatbesluit.

De gemeenten en provincies zijn in dit implementatieplan verantwoordelijk voor het succesvol uitrollen en implementeren van het uniforme Mandaatbesluit. Voor de praktische uitvoering is het voorstel dat VNG en IPO de opdrachtgever zijn aan ODNL, die als opdrachtnemer optreedt als implementatiemanager om de invoering te bevorderen en te monitoren.

3. Planning en Fasering

Fase 1: Informatietraject primaire doelgroep (juli – september 2024)

Informereren en betrekken van de provincies, gemeenten en omgevingsdiensten over het Mandaatbesluit:

- *Actie: brief versturen (vanuit Ministerie IenW en directeur IBP VTH) aan alle colleges van de gemeenten en provincies.*

In deze brief wordt uitgelegd waarom het nodig is dat dit uniform Mandaatbesluit wordt vastgesteld. Tevens kan in deze brief worden benoemd dat het voortouw voor de afstemming en het vaststellen van het Mandaatbesluit bij de Omgevingsdienst ligt waar de gemeente of provincie bij is aangesloten. In de brief kan ook worden verwezen naar model besluitvormingsstukken.

- *Actie: brief versturen (vanuit Ministerie IenW en directeur IBP VTH) aan de Omgevingsdiensten.*

Brief richten aan de Voorzitter en directeur van de Omgevingsdiensten. In deze brief wordt uitgelegd waarom een nieuw uniform Mandaatbesluit gewenst is. Tevens kan in deze brief het aanbod worden gedaan voor (juridische en praktische) ondersteuning en begeleiding. In de brief opnemen dat het bevoegd gezag ook een brief heeft ontvangen.

De omgevingsdiensten kunnen onderhavige brief agenderen in de vergaderingen van het Dagelijks en Algemeen Bestuur en gelijktijdig delen (en bespreken) in de account-overleggen met de eigenaren / opdrachtgevers van de OD's die periodiek op ambtelijk niveau worden gevoerd.

- *Actie: VNG en IPO benaderen om hun leden actief te informeren over de implementatie van het uniforme Mandaatbesluit.*

Vorbereiding Fase 1:

- Opdracht vanuit IPO en VNG gezamenlijk aan ODNL
- Implementatiemanager aanwijzen / werven bij ODNL.
- Schrijven conceptbrieven voor B&W, GS en Omgevingsdiensten.

Tot 1 augustus 2024 is de werkgroep 5B trekker en aanspreekpunt inzake het implementeren en uitrollen van het Mandaatbesluit, in nauwe afstemming met de trekker van Pijler 5. Daarna zullen de werkzaamheden worden opgepakt vanuit ODNL.

Fase 2: Vorbereiding en vaststelling Mandaatbesluit (september - december 2024, met uitloop in 2025)

Activiteiten:

- Aanleveren van teksten en templates voor besluitvorming waar de omgevingsdienst, gemeente en provincie gebruik van kan maken
- FAQ maken.
- Plek (website ODNL? IPLO? VNG? IPO?) bepalen waar deze standaard documenten en andere relevante informatie te vinden is.
- Inventariseren welke omgevingsdiensten gebruik willen maken van de (juridische) ondersteuning.
- Het bieden van ondersteuning bij het omzetten van de vigerende gemandateerde bevoegdheden naar het nieuwe format.
- Ondersteuning provincies en gemeenten bij het vaststellingsproces.
- Definitieve vaststelling Mandaatbesluit door gemeente en provincie
- Het vormgeven van de beheersstructuur
- Het vorbereiden van de monitoring van de inhoud en opzet van de vastgestelde mandaatbesluiten (mede t..b.v. de Staat van VTH en de evaluatie van de toepassing van het mandaatbesluit (Fase 3)

Actiehouder: bevoegd gezagen en ODNL

Voortgang: ODNL

Maandelijks rapporteert de te werven implementatiemanager aan de ambtelijk opdrachtgevers (IPO, VNG) en ODNL over de voortgang van de implementatie. Hierbij wordt in ieder geval aandacht besteed aan:

- Welk bevoegd gezag het Mandaatbesluit heeft vastgesteld
- Welke knelpunten er gesignaleerd zijn en of daarop door kan worden bijgestuurd / geïntervenieerd.

Fase 3: Borging, beheer en evaluatie (januari 2025 ev.)

Het streven is dat uiterlijk in 2025 het Mandaatbesluit door het bevoegd gezag wordt vastgesteld. In de jaren daarna zal het Mandaatbesluit (wellicht) periodiek moeten worden geactualiseerd.

- Borgen beheer en actualisatie Mandaatbesluit
- Evaluatie van het Mandaatbesluit

Actiehouder:

- IPO en VNG zijn verantwoordelijk voor het beheer van het model Mandaatbesluit en vormen daartoe een Beheergroep die voor wat betreft de organisatie en uitvoering bij ODNL is belegd. Aan de beheergroep nemen deel het Ministerie van I&W, vertegenwoordigers namens VNG en IPO en ODNL.
- De beheerder van ODNL zorgt voor beantwoording van (juridische) vragen over toepassing en reikwijdte van het Mandaatbesluit.
- Begin 2027 zal (de werking van) het Mandaatbesluit worden geëvalueerd. Vragen die hierbij kunnen worden gesteld zijn:
 - Heeft het (uniforme) Mandaatbesluit een bijdrage geleverd aan het verstevigen van de positie van de omgevingsdiensten.
 - Is het Mandaatbesluit door de bevoegde gezagen ook daadwerkelijk vastgesteld.
 - Zijn de in 2024 geconstateerde knelpunten / discussiepunten (zie fase 2) nog steeds relevant voor het bevoegd gezag.

4. Financiering

Voor de uitrol en implementatie van het Mandaatbesluit is door het IBP € 200.000 beschikbaar ingeboekt.

Onderwerp	Budget	Toelichting
Juridische ondersteuning	€ 75.000	(Juridische) Ondersteuning omgevingsdiensten en opstellen mandaatlijsten, door bijvoorbeeld AKD
Implementatiemanager (juli 2024 - medio 2025)	€ 100.000	Raming 100 dagen Taken onder andere: <ul style="list-style-type: none">- Brief bevoegd gezag / OD- Voortgang bewaking implementatie en terugkoppeling naar opdrachtgevers over mogelijk gewenste vervolgacties- Inrichten Website ODNL of /IPLO?- Communicatiemiddelen geprint of digitaal- Voortgangsrapportages- Organiseren kerngroep implementatie (VNG, IPO, ODNL)- Informatiesessies in de regio- Q&A opstellen en bijhouden- Standaardteksten opstellen- Andere activiteiten- Voorstel beheerorganisatie- Voorstel methodiek om inhoudelijk te monitoren
Totaal	€ 175.000	

Opdrachtgever: VNG en IPO gezamenlijk

Opdrachtnemer: ODNL, ondersteund door juristen uit werkgroep B van pijler 5.

Implementatiemanager: nader te bepalen

5. Voorstel aan de stuurgroep

Akkoord gaan met:

- het voorstel om VNG en IPO gezamenlijk als opdrachtgever aan ODNL te laten fungeren voor de implementatiefase;
- het ter beschikking stellen aan ODNL van € 175.000,- vanuit het IBP-VTH budget ter ondersteuning van de implementatie.